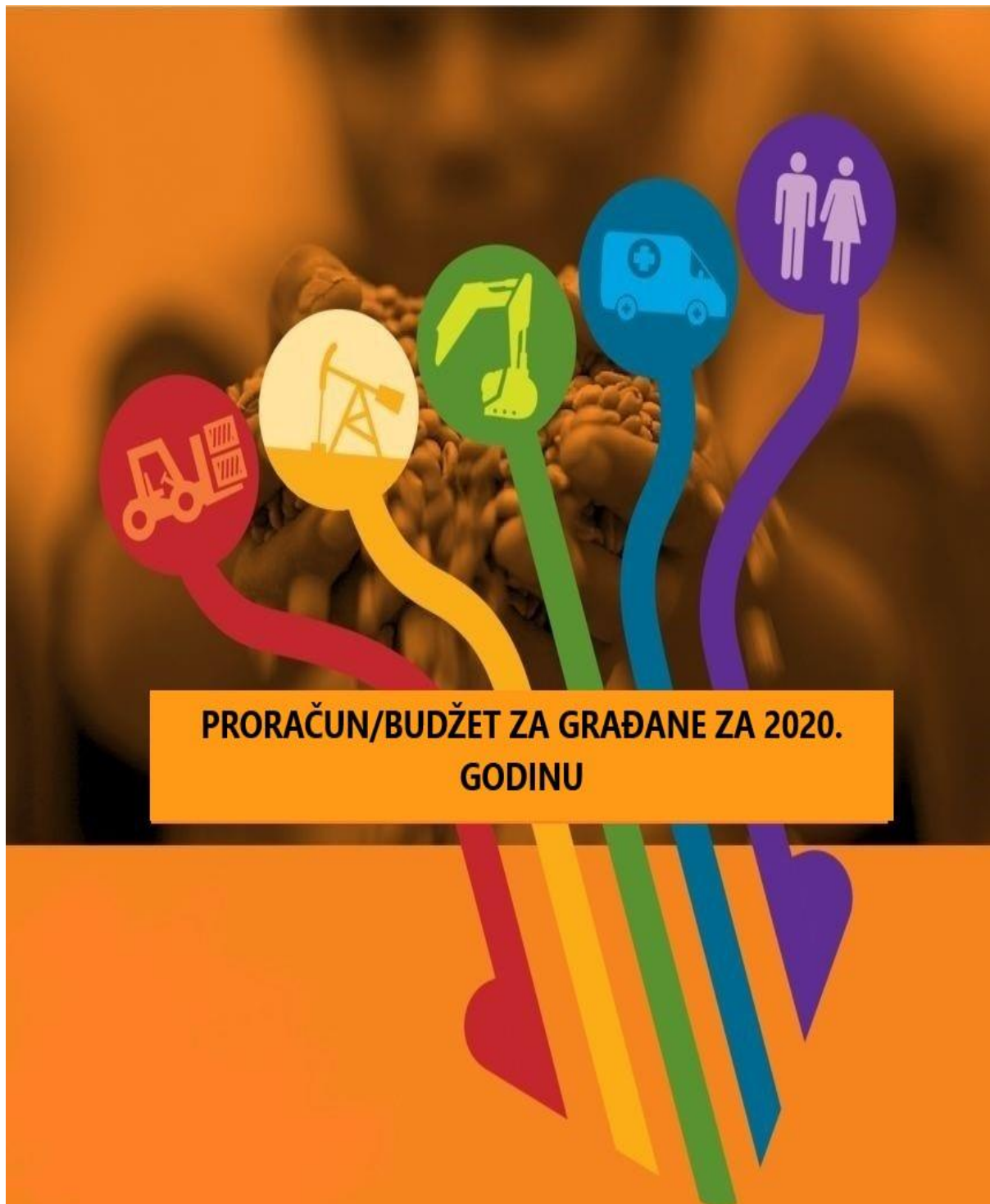

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA/FINACIJA**

**PRORAČUN/BUDŽET ZA GRAĐANE ZA 2020.
GODINU**

Siječanj 2020. godine

S A D R Ź A J

UVODNA RIJEČ MINISTRICE	3
Rječnik proračunskih termina	4
Srednjoročno planiranje i tijek proračunskog procesa	8
Opći makroekonomski okvir za donošenje proračuna	11
Proračun Federacije BiH za 2020. godinu	12
Prihodi Proračuna	13
Rashodi i izdaci Proračuna	14
Ukupni financijski rezultat	18
Glavne značajke Proračuna / Što Proračunom želimo postići u 2020. godini?	19
Umjesto zaključka: Kako upotrijebiti dosad stečena znanja?	21

UVODNA RIJEČ MINISTRICE

Poštovane građanke i građani,

U kontinuiranim naporima s ciljem osiguranja veće proračunske transparentnosti, poduzeli smo još jedan značajan korak kako bismo svoj rad približili vama i kako bismo vas intenzivnije uključili u tijekove proračunskog procesa. Stava smo da građani trebaju imati znanje o tome na koji se način financiraju javne institucije, te na koji se način planira potrošnja javnih sredstava, koja prije svega dolaze od građana - poreznih obveznika. Pred vama se stoga nalazi pojednostavljena verzija najznačajnijeg financijskog dokumenta - Proračuna Federacije BiH za 2020. godinu.

Cilj nam je upoznati vas s osnovnim proračunskim terminima i načinom na koji se proračun kreira i donosi, odnosno tijekom proračunskog procesa. Izuzev navedenog, želimo vam predstaviti i Proračun Federacije BiH za 2020. godinu, najprije zbog njegovog iznimnog značaja u odnosu na cjelokupno prethodno razdoblje. Naime, Federalni zavod za mirovinsko-invalidsko osiguranje postao je njegov sastavni dio u ovoj godini, te je isti time dvostruko dobio na značaju, a gotovo dvostruko i u punom iznosu sredstava koja se prikupljaju i troše.

Proračun za građane namijenjen je svima koji žele da budu informirani o planovima Vlade Federacije BiH za prikupljanje i trošenje javnih sredstava i svima koji žele pratiti realizaciju postavljenih ciljeva.

Nadamo se da će vam ovaj dokument objasniti ključna pitanja i tako učiniti Proračun razumljivijim i pristupačnijim, te povećati vašu zainteresiranost za uključivanje u proces njegovog formiranja u narednom razdoblju.

Na internetskoj stranici Federalnog ministarstva financija dostupne su vam i sve druge proračunske informacije i značajni dokumenti, kao i sve ostale informacije u vezi sa svakim od djelokruga našega rada.

MINISTRICA

Jelka Milićević

Rječnik proračunskih termina

Proračun je akt kojim se planiraju prihodi i primici, te rashodi i izdaci određene razine vlasti za razdoblje od jedne fiskalne godine.

Proračun Federacije BiH je akt kojim se planiraju prihodi i primici, te rashodi i izdaci Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje od jedne fiskalne godine i u smislu ovog dokumenta ne uključuje proračune županija, gradova i općina. Proračun se sastoji od općeg i posebnog dijela i kapitalnog proračuna. **Opći dio proračuna** čini Račun prihoda i rashoda, Račun kapitalnih primitaka i izdataka i Račun financiranja. **Posebni dio proračuna** sastoji se od plana rashoda i izdataka proračunskih korisnika, iskazanih po vrstama, raspoređenih u tekuće izdatke i kapitalne investicije. **Kapitalni proračun** čine izdvajanja za kapitalne investicije po godinama i po izvorima financiranja.

Proračunska načela. Izrada i izvršavanje proračuna zasniva se na načelima jedinstva, točnosti, uravnoteženosti i zakonitosti proračuna, načela jedne godine, načela univerzalnosti, efikasnosti, ekonomičnosti, transparentnosti i participativnosti.

Alokacijska funkcija proračuna – intervencija vlade kojom se utječe na odluku o tome koja će dobra i usluge biti javne, a koje privatne. **Distribucijska funkcija proračuna** – intervencija kojom se, ovisno o tome želi li društvo više pravednosti ili više učinkovitosti progresivnim oporezivanjem i sustavima transfera, utječe na način raspodjele proizvedenih dobara i usluga među članovima društva i **stabilizacijska funkcija proračuna** – intervencija u porezima i javnim rashodima kako bi se osigurala što viša zaposlenost, što stabilnije cijene i što povoljnija stopa ekonomskog rasta.

Proračun za građane je dokument koji na jednostavan i razumljiv način objašnjava građanima proračun, proračunske termine, koja razina vlasti je odgovorna za obavljanje različitih nadležnosti i pružanje usluga, kratak redoslijed aktivnosti i tijekom proračunskog procesa prema proračunskom kalendaru, kao i mehanizme za uključivanja građana. **Budget watch** – engleski pojam za nadzor proračuna koji obavljaju sami građani pojedinačno ili kroz neprofitne, nevladine organizacije kojima je cilj promicati transparentnost i otvorenost vlasti, njihovu odgovornost i sudjelovanje građana u proračunskom procesu.

Proračunski kalendar je postupak pripreme i donošenja proračuna. Proračun se, dakle, priprema i usvaja prema proračunskom kalendaru:

- do 15. veljače Federalno ministarstvo financija (u daljnjem tekstu: FMF) dostavlja proračunskim korisnicima Proračunske instrukcije broj 1
- do 15. travnja - proračunski korisnici na temelju Instrukcija 1. dostavljaju FMF-u prijedloge prioriteta za izradu Dokumenta okvirnog proračuna (DOP);
- do 15. lipnja - FMF priprema DOP i dostavlja Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada);
- do 30. lipnja - Vlada usvaja DOP;
- do 15. srpnja – FMF objavljuje DOP na internetskoj stranici ministarstva;
- do 15. srpnja - FMF dostavlja proračunskim korisnicima Proračunsku instrukciju broj 2;
- do 15. kolovoza - proračunski korisnici dostavljaju FMF-u proračunske zahtjeve;

- do 15. rujna - konsultacije FMF-a i proračunskih korisnika u vezi sa zahtjevima proračunskih korisnika i prioriteta proračunske potrošnje;
- do 15. listopada - FMF dostavlja Vladi Nacrt proračuna za narednu fiskalnu godinu;
- do 1. studenog Vlada utvrđuje Nacrt i Prijedlog proračuna;
- do 5. studenog - Premijer dostavlja Prijedlog proračuna i prateću dokumentaciju Parlamentu FBiH;
- do 31. prosinca - Parlament donosi proračun

Proračunski korisnici su ministarstva, agencije, zavodi i ostali organi uprave koji su u proračun uvršteni kao proračunski korisnici.

Srednjoročno planiranje je proces kreiranja vizije željenog budućeg stanja te pretakanje vizije u razvojne ciljeve i definiranje konkretnih koraka i resursa za postizanje tih ciljeva i u ovom smislu obuhvaća razdoblje od 3 godine.

Proračunska instrukcija broj 1 sadrži načine i elemente izrade DOP-a, odnosno osnovne ekonomske pretpostavke i smjernice za pripremu DOP-a, tablice pregleda prioriteta proračunskih korisnika te dinamiku i rokove pripreme DOP-a. **Proračunska instrukcija broj 2** sadrži osnovne ekonomske pokazatelje, način i rokove izrade proračuna i gornju granicu rashoda za trogodišnje razdoblje izvedenu iz DOP-a za svakog proračunskog korisnika.

Dokument okvirnog proračuna (DOP) je akt koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze proračunskih sredstava i izdataka za naredne tri godine i na kojem se zasniva priprema i izrada proračuna. **Globalni okvir fiskalne bilance i politika u BiH** predstavlja dokument koji sadrži elemente za koordinaciju fiskalnih politika u Bosni i Hercegovini, a koji se usvaja u formi sporazuma između Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Srpske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Fiskalno vijeće BiH osnovano je u svrhu koordinacije fiskalne politike u Bosni i Hercegovini kako bi se osigurala makroekonomska stabilnost i fiskalna održivost Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. Odgovorno je za usvajanje dokumenta Globalni okvir fiskalne bilance i politika u BiH.

Proračunski prihodi su porezni i neporezni prihodi, primljeni transferi i donacije, te ostali prihodi. **Proračunski primici** su priljevi novca od financijske i nefinancijske imovine i zaduživanja. **Vlastiti prihodi** su prihodi koje korisnici proračuna ostvare obavljanjem osnovne djelatnosti i ostalih poslova korisnika proračuna na tržištu. **Donacija** je namjenski prihod koji proračun i proračunski korisnici ostvare od fizičkih i pravnih osoba, neprofitnih organizacija, stranih vlada, međunarodnih organizacija i drugih.

Proračunski rashodi su propisani zakonom i propisima donesenim na temelju zakona za poslove, funkcije i programe koji se planiraju u proračunu i financijskim planovima proračunskih korisnika. Proračunski rashodi obuhvaćaju troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose poslodavaca i druge doprinose, izdatke za materijal, sitni inventar i usluge, tekuće transfere i druge tekuće rashode, kapitalne transfere, te izdatke za kamate. **Proračunski izdaci** su izdaci za financijsku i nefinancijsku imovinu i otplatu kredita i zajmova.

Financijski plan je akt proračunskog korisnika kojim se utvrđuju prihodi i primici, te rashodi i izdaci za jednu fiskalnu godinu.

Javni prihodi predstavljaju sva novčana sredstva naplaćena na temelju prihoda, naknada, te prihoda od pružanja javnih usluga i djelatnosti, primitaka od emitiranih vrijednosnih papira, kredita, transfera i donacija, koji se moraju deponirati na Jedinstveni račun riznice.

Jedinstveni račun riznice je sustav bankovnih računa proračuna, preko kojeg se izvršavaju uplate prihoda i primitaka, isplate rashoda i izdataka i evidentiraju u sustavu Glavne knjige riznice. **Glavna knjiga riznice** je sustavna evidencija transakcija i poslovnih aktivnosti, prihoda, primitaka, rashoda i izdataka, te stanja imovine, obveza, potraživanja i izvora vlasništva.

Javne financije su aktivnosti države i entiteta vezane za pribavljanje javnih prihoda i izvršenje javnih rashoda.

Javne investicije predstavljaju dio sredstava proračuna planiranih za ulaganja u značajno povećanje vrijednosti nefinancijske imovine kroz stjecanje infrastrukture općeg značaja, lokalne infrastrukture, građevinskih objekata, zemljišta i opreme.

Fiskalna godina je razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca.

Funkcionalna klasifikacija je skup poslova, funkcija i programa razvrstanih prema namjeni kojoj služe.

Program je skup neovisnih, usko povezanih aktivnosti i projekata usmjerenih ispunjenju zajedničkog cilja. **Aktivnost** je dio programa za koji nije unaprijed utvrđeno vrijeme trajanja, a kojim su planirani rashodi i izdaci za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom. **Projekt** je sastavni dio programa za koji je unaprijed utvrđeno vrijeme trajanja, a u kojem su planirani rashodi i izdaci za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom.

Projekcija proračuna je procjena prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka proračuna za višegodišnje planiranje.

Račun financiranja je dio proračuna koji prikazuje način financiranja proračunskog deficita, te korištenje proračunskog suficita. **Tekuća bilanca** je razlika između proračunskih prihoda i proračunskih rashoda. Pozitivna razlika između prihoda i rashoda naziva se **tekući suficit, a negativna tekući deficit**. **Ukupan suficit/deficit** je razlika između tekućeg suficita /deficita i neto nabave nefinancijske imovine. **Neto nabava nefinancijske imovine** je razlika između primitaka od prodaje nefinancijske imovine i izdataka za nabavu nefinancijske imovine.

Ukupan financijski rezultat je zbroj između ukupnog suficita /deficita i neto financiranja. **Neto financiranje** je razlika između primitaka od financijske imovine i zaduživanja i izdataka za nabavu financijske imovine i otplatu duga.

Dug je monetarna obveza za pozajmljena sredstva uključujući financijski leasing. **Financijski leasing** je sporazum za leasing kapitalne investicije na određeno vremensko razdoblje s tim da na kraju tog razdoblja kapitalna investicija postaje vlasništvo zajmoprimca. **Dug Federacije** je dug izražen u domaćoj ili stranoj valuti, čiji je zajmoprimac ili korisnik kredita direktno ili

indirektno Federalno ministarstvo financija u ime Federacije, i ne obuhvaća dug županija, općina i gradova. **Kapitalna investicija** je razvojni projekt, projekt poboljšanja i izgradnje infrastrukture, uključujući pokretnu i nepokretnu imovinu, opremu i konzultantske usluge koje su sastavni dio takvog projekta koji se nalazi u odobrenom proračunu, ima razdoblje amortizacije duže od pet godina, a koristi se u vezi s osnovnom vladinom funkcijom koja služi u javne svrhe.

Registar proračunskih korisnika FBiH je popis proračunskih korisnika proračuna FBiH.

Strategija je dokument koji sadrži viziju, strateške ciljeve, načine ispunjavanja ciljeva (akte planiranja), mjere procjene rezultata i sustav praćenja postizanja rezultata.

Subvencije su tekući transferi koji se daju proizvođačima za poticanje proizvodnje određenih proizvoda i pružanja usluga.

Rebalans proračuna (izmjene i dopune proračuna) je izmjena proračunskih iznosa odnosno njihovo smanjenje i/ili povećanje u odnosu na plan proračuna donesen na početku kalendarske godine. Do rebalansa dolazi kada se tijekom proračunske godine ustanovi da su pogrešno procijenjeni proračunski prihodi ili se pojave nepredviđeni rashodi. Rebalans mogu izazvati nepredviđene okolnosti u domaćem ili svjetskom gospodarstvu, kao primjerice svjetska recesija.

Izravni porezi – izravni ili neposredni porezi koji se direktno nameću poreznom obvezniku, tj. porezni obveznik ih direktno uplaćuje u proračun, primjerice porez na dohodak, dobit, imovinu te na nasljedstva i darove. **Neizravni porezi** – neizravni ili posredni porezi na dobra i usluge što se ubiru neizravno preko posrednika – uvoznika, proizvođača ili prodavača – primjerice porez na dodanu vrijednost, trošarine i carine. Uključeni su u cijenu, pa iako ih u proračun uplaćuju posrednici, neizravno ih snose kupci.

Doprinosi – namjenski javni prihodi, primjerice za zdravstveno i mirovinsko osiguranje. Mogu se ubirati na teret poslodavca ili posloprimca. Doprinosi se skupljaju u posebnim fondovima i mogu se koristiti samo za namjenu za koju su prikupljeni.

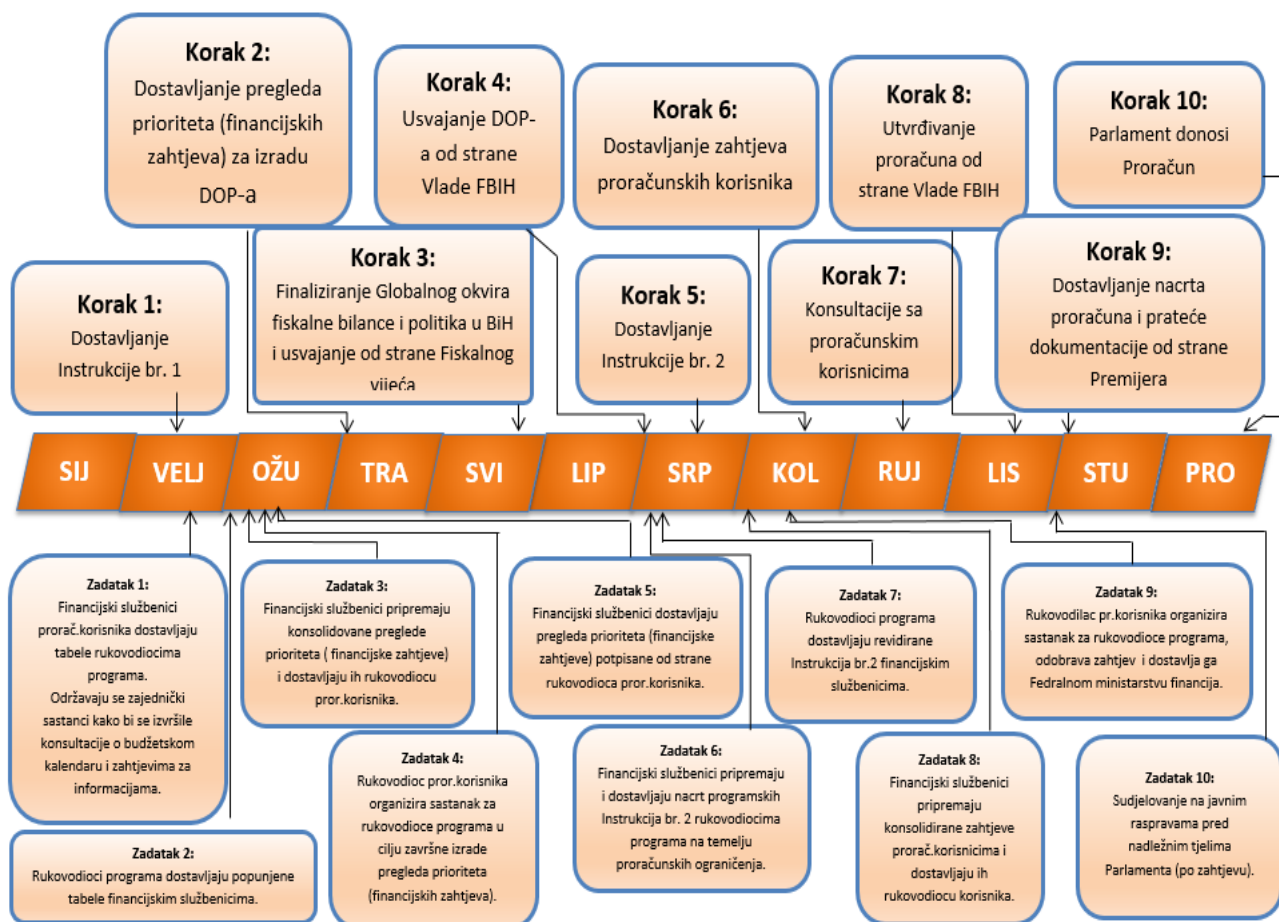
Bruto društveni proizvod je vrijednost svih dobara i usluga proizvedenih od strane rezidentnih proizvođača u određenom vremenskom razdoblju u jednoj nacionalnoj ekonomiji. **Inflacija** je općenito povećanje cijena proizvoda i usluga unutar jednog gospodarskog područja (pojava rasta cijena). Inflacija se obično mjeri s indeksom potrošačkih cijena (engl. consumer price index, CPI), ali i sa BDP deflatorom. CPI i BDP deflator kreću se zajedno većinom vremena. Razlika je u tome što je BDP deflator cijena dobara proizvedenih u zemlji te ukoliko zemlja više uvozi onda je CPI cijena dobara potrošenih u zemlji i odstupa od BDP deflatora.

Srednjoročno planiranje i tijek proračunskog procesa

Proračun je primarni instrument kojim Vlada raspolaže u implementaciji svojih politika. On predstavlja sredstvo kojim se strateški prioriteti vlade prenose u usluge, programe i aktivnosti kao odgovor na socijalne i ekonomske potrebe građana. No, proračun kreiran za samo jednu godinu nije dovoljan da se osigura postizanje vladinih ciljeva, te je neophodno postojanje procesa srednjoročnog planiranja proračuna, koje podrazumijeva da se individualni udjel u raspodjeli proračuna temelji na konkretnim prioritetima vlade.

Srednjoročno planiranje proračuna u Federaciji BiH započelo je stupanjem na snagu Zakona o proračunima u Federaciji BiH i razvija se uz pomoć projekata međunarodnih organizacija s ciljem jačanja upravljanja javnim financijama. Federalno ministarstvo financija je, sukladno proračunskom kalendaru propisanom navedenim Zakonom, a uz podršku Projekta „Jačanje upravljanja javnim financijama“ izradilo i razvilo osnovni okvir “Srednjoročnog planiranja i pripreme proračuna u Federaciji BiH u 10 koraka”, Prema ovome okviru, svaki godišnji proračun se izrađuje u obliku “rolling” trogodišnjeg plana proračuna, s procjenom tekućeg proračuna iz prve godine kao polaznom točkom za proračun narednih godina. Ilustrativno, taj pristup izgleda ovako:

Ilustracija 1. Pristup u 10 koraka

Prvi korak proračunskog procesa u Federaciji BiH započinje pripremom Instrukcija za proračunske korisnike koje sadrže pregled aktivnosti na pripremi proračuna i proračunski kalendar, a dostavljaju se svim proračunskim korisnicima (Proračunske instrukcije br. 1) od strane Federalnog ministarstva financija. Slanje tih Instrukcija na samom početku kalendarske godine omogućava svim zainteresiranim stranama da efikasnije planiraju vlastite obveze i izvrše adekvatnu raspodjelu resursa.

Drugi korak podrazumijeva dostavljanje pregleda prioriteta, odnosno financijskih zahtjeva od strane proračunskih korisnika Federalnom ministarstvu financija, u svrhu izrade Dokumenta okvirnog proračuna. Svrha ovog procesa je osigurati veći doprinos proračunskih korisnika u procesu utvrđivanja prioriteta u ranoj fazi proračunskog procesa, odnosno prije donošenja odluka o početnim gornjim granicama rashoda za proračunske korisnike, te pružiti priliku Vladi FBiH da izvrši odabir prijedloga novih politika i opcija uštede koje bi se uključile u početne gornje granice rashoda (pri tome ne premašujući ukupan iznos raspoloživih sredstava).

Treći korak podrazumijeva finaliziranje dokumenta Globalni okvir fiskalne bilance i politika u BiH i njegovo usvajanje od strane Fiskalnog vijeća BiH, a koji predstavlja preduvjet za donošenje entitetskih dokumenata, odnosno Dokumenta okvirnog proračuna Federacije BiH.

Ukupna sredstva potrebna za financiranje svih predloženih novih prijedloga potrošnje proračunskih korisnika najčešće uveliko premašuju ukupnu razinu raspoloživih sredstava. U tim okolnostima, jasno je da Vlada ne može dodijeliti sredstva i odobriti sve zahtjeve proračunskih korisnika i mora donijeti odluku o najvišim prioritetima između zahtjeva, te u skladu s tim i raspodijeliti raspoloživa proračunska sredstva. Po primitku tablica pregleda prioriteta proračunskih korisnika, a prije nego donese preporuke u vezi s gornjim granicama rashoda, Federalno ministarstvo financija konzultira proračunske korisnike pojedinačno kako bi analiziralo predložene prioritete i njihove troškove, te nakon toga priprema Dokument okvirnog proračuna FBiH (u daljnjem tekstu: DOP FBiH). Ovim se dokumentom pružaju konsolidirane analize prioriteta (predloženih u Tablicama pregleda prioriteta proračunskih korisnika) i preporuke za Vladu FBiH o ukupnom iznosu proračunskih sredstava koja mogu biti dodijeljena pojedinim proračunskim korisnicima (kroz gornje granice rashoda), a u kontekstu ukupnih makroekonomskih i fiskalnih ograničenja i strateških ciljeva politika. DOP FBiH, po usvajanju od strane Vlade FBiH, **kao četvrti korak proračunskog procesa**, efektivno postaje Preliminarni nacrt proračuna za narednu i dvije sljedeće fiskalne godine.

Nakon usvajanja DOP-a FBiH, **kao peti korak procesa**, Federalno ministarstvo financija obavještava svakog proračunskog korisnika o odobrenim početnim gornjim granicama rashoda proračunskih korisnika dostavljanjem Proračunskih instrukcija broj 2. Gornjim granicama rashoda utvrđuje se ukupan iznos sredstava na raspolaganju svakom proračunskom korisniku pojedinačno. U okviru gornjih granica rashoda proračunskih korisnika trebaju biti utvrđena sva sredstva na raspolaganju proračunskom korisniku (uključujući proračunska sredstva, procjenu vlastitih prihoda proračunskog korisnika, donatorsku pomoć, itd.).

Šesti korak podrazumijeva dostavljanje zahtjeva proračunskih korisnika Federalnom ministarstvu financija. Zahtjevi proračunskih korisnika su osnovno sredstvo putem kojeg proračunski korisnici predstavljaju svoje konačne procjene proračuna, uključujući prethodno

odobrene nove prijedloge potrošnje i opcije uštede. Ove procjene (zahtjev) trebaju biti prezentirane po ekonomskim kategorijama, te uključiti i ukupan broj zaposlenih predviđen u narednom razdoblju. Zahtjevi proračunskih korisnika trebaju biti u skladu s odobrenim politikama i aktivnostima (uključujući prethodno odobrene nove prijedloge potrošnje i opcije uštede) i moraju ostati u okviru gornje granice rashoda odobrene od strane Vlade FBiH, a koje su sadržane u Instrukcijama br. 2 .

U **sedmom koraku**, nakon pregleda financijskih zahtjeva proračunskih korisnika Federalno ministarstvo financija poziva pojedine proračunske korisnike na konzultacije u vezi s detaljnijim obrazloženjem njihovih zahtjeva za proračunskim sredstvima. U ovom razdoblju Federalno ministarstvo financija može uputiti zahtjev za dodatnim informacijama kojima bi se detaljnije obrazložio zahtjev proračunskog korisnika.

Vlada FBiH zatim vrši pregled cjelokupnih rezultata tih razgovora i različitih zahtjeva za dodatnim sredstvima i donosi konačnu odluku o iznosu početnih gornjih granica rashoda za svakog proračunskog korisnika (uključujući odobrena dodatna sredstva za postojeće programe, nove prijedloge potrošnje i eventualne opcije uštede) u skladu s ukupnom fiskalnom strategijom, i na temelju toga utvrđuje Nacrt, odnosno Prijedlog proračuna za narednu godinu (**osmi korak**).

U skladu s proračunskim kalendarom, Premijer Federacije BiH do 5. studenog tekuće godine upućuje Prijedlog proračuna FBiH za narednu godinu Parlamentu FBiH s pratećom dokumentacijom (**korak broj devet**), a Parlament FBiH isti usvaja do 31.12. tekuće godine. Parlament raspravlja o proračunu i usvaja ga u njegovom konačnom obliku i to je **posljednji korak** u procesu izrade proračuna. U skladu s ciljem fiskalne transparentnosti i odgovornosti, kompletna proračunska dokumentacija treba biti dostupna Parlamentu i javnosti, a sve parlamentarne rasprave otvorene za javnost.

Opći makroekonomski okvir za donošenje proračuna

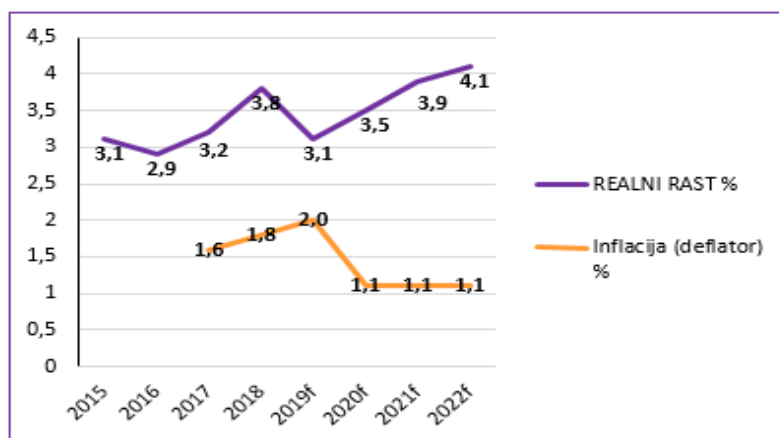
Najznačajnija osnova za projekciju proračunskih prihoda u procesu pripreme proračuna jeste analiza makroekonomskog okvira koji se odnosi na funkcioniranje i upravljanje cjelokupnom ekonomijom i projekcije kretanja makroekonomskih pokazatelja u godini za koju se priprema proračun. Kao glavni makroekonomski pokazatelj, odnosno mjerilo gospodarske aktivnosti neke zemlje u određenoj godini, koristi se bruto domaći proizvod - BDP. Vrijednosti BDP-a u Federaciji BiH objavljuju se kvartalno i godišnje i dostupne su u vidu priopćenja na internetskoj stranici Federalnog zavoda za statistiku, dok se prognoze za isti za naredno trogodišnje razdoblje izrađuju od strane Federalnog ministarstva financija i revidiraju dva puta godišnje.

Bruto domaći proizvod Federacije BiH je u 2018. godini iznosio 21,98 mlrd. KM i realno je veći za 3,8% u odnosu na 2017. godinu. Kao i u prethodnom razdoblju, oslonac rasta predstavljale su finalna potrošnja i investicije. U 2019. godini se očekuje blago usporavanje rasta, te bi prema projekcijama, realni rast BDP-a FBIH iznosio 3,1% (0,7 p.p. niži nego u 2018. godini). Naime, nepovoljna makroekonomska kretanja u svijetu, a posebno u zemljama Europske unije u posljednje vrijeme su imala značajan utjecaj na ekonomska kretanja u BiH, što je uzrokovalo procjenu smanjenog rasta na razini zemlje, kao i u Federaciji BiH za 2019. godinu. Očekivani rast bi uporište trebao imati u daljnjem rastu privatne potrošnje, broja zaposlenih, tekućih priljeva iz inozemstva, kao i u rastu javne potrošnje i investicijskih ulaganja privatnog i javnog sektora. U razdoblju od 2020-2022. godine u Federaciji BiH se očekuje daljnje jačanje ekonomskog rasta po stopama od 3,5%, 3,9% i 4,1%, respektivno. Očekuje se da bi u zemljama svijeta i EU trebalo doći do postepenog prevladavanja globalnih ekonomskih izazova u navedenom razdoblju, što bi u konačnici dalo snažnu osnovu za daljnji rast domaće ekonomije.

Naredno srednjoročno razdoblje se, u smislu očekivanog kretanja ukupne razine cijena u FBIH može okarakterizirati kao razdoblje niske i stabilne inflacije, s projiciranim stopama iste od 2,0% u 2019. godini do 1,1% u 2022. godini. Ovakvo kretanje cijena će u najvećoj mjeri biti određeno kretanjem cijena na svjetskom tržištu energenata, te domaćim faktorima kao što su cijene hrane, alkoholnih/bezalkoholnih pića, energenata, kao i potencijalnog nastavka provedbe harmonizacije trošarinske politike na cigarete i duhan u skladu s EU legislativom.

Grafikon 1. BDP FBIH i inflacija

Grafikon prikazuje stope inflacije i stope rasta BDP-a FBIH za razdoblje 2015-2022. godine (s projekcijama).

Proračun Federacije BiH za 2020. godinu

Proračun Federacije BiH za 2020. godinu (u daljnjem tekstu: Proračun) pripremljen je u skladu s proračunskim kalendarom¹ i iznosi 4.954.392.401,00 KM. Proračun, s ukupnim prihodima i primicima, te rashodima i izdacima veći je za 2.252,5 mil. KM, odnosno 83,0% u odnosu na Proračun Federacije BiH za 2019. godinu. Usvojen je na oba doma Parlamenta FBiH u prosincu 2019. godine² i zajedno sa Zakonom o izvršavanju proračuna kojim se uređuje struktura prihoda i primitaka te rashoda i izdataka Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2019. godinu i njegovo izvršavanje, prioriteti plaćanja, opseg zaduživanja i garancija, upravljanje javnim dugom, te finansijskom i nefinansijskom imovinom, prava i obveze proračunskih korisnika, ovlasti Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva financija i ministra financija u izvršavanju Proračuna za tekuću godinu, kazne za neispunjenje obveza te druga pitanja u izvršavanju Proračuna.

Uzrok gotovo dvostrukog povećanja iznosa Proračuna leži u integriranju Federalnog zavoda za mirovinsko-invalidsko osiguranje u isti, sa statusom proračunskog korisnika. Naime, Zakonom o MIO/PIO FBiH³ iz 2018. godine godini predviđeno je uvrštavanje ove institucije u Proračun u 2020. godini⁴, s ciljem omogućavanja izvršavanja uplata i isplata mirovina kroz Jedinostveni račun riznice, te postizanja veće transparentnosti u trošenju javnih sredstava i stabilnosti isplate mirovina. S tim u vezi, u 2019. godini su, u skladu sa Zaključcima Vlade FBiH⁵, poduzete aktivnosti na implementaciji odredbi Zakona, a koje se odnose na provedbu svih pripremnih aktivnosti vezanih za ispunjavanje preduvjeta Zavoda s ciljem uvođenja u sustav rizničkog poslovanja, uključujući pripremu izmjena odgovarajućih propisa i obuke kadrova. Slijedom navedenog, Federalno ministarstvo financija je dana 15. listopada 2019., potpisivanjem obrasca Registra proračunskih korisnika dalo suglasnost za upis korisnika u Registar, a dodjelom broja iz Registra utvrdilo status proračunskog korisnika za Federalni zavod za MIO/PIO.

¹ Službene novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 11/19

² Sjednice Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamenta FBiH od 17., 18. i 19.12.2019. godine

³ Članak 130. Uvođenje rizničkog poslovanja nositelja osiguranja, „Službene novine FBiH“ br. 13/18

⁴ Federalni zavod za MIO/PIO je do uvrštavanja u Proračun FBiH imao status „izvanproračunskog fonda“

⁵ Zaključak Vlade FBiH V. broj: 908/19 od 31.7.2019. godine, Zaključak o izmjeni Zaključka V. broj: 908/2019-1056719 od 19.9.2019. godine i Zaključak V. broj: 1126719 od 3.10.2019. godine

Prihodi Proračuna

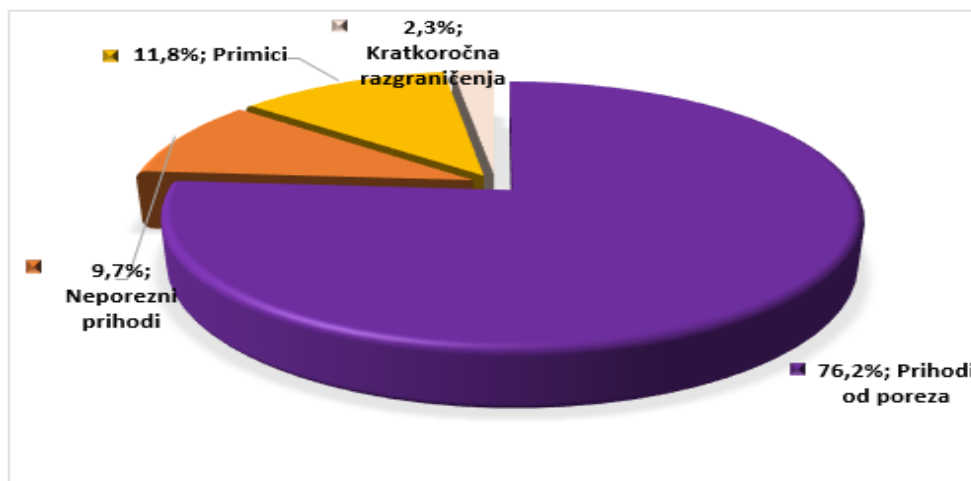
Projekcije prihoda u Proračunu izrađene su u skladu s projekcijama makroekonomskih pokazatelja za 2019. godinu dostavljenim od strane Direkcije za ekonomsko planiranje BiH i projekcijama prihoda od neizravnih poreza dostavljenih od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za neizravno oporezivanje BiH.

Prihodi Proračuna Federacije BiH za 2020. godinu iznose 4.954.392.401,00 KM i sastoje se od:

- **Prihoda od poreza** u iznosu od 3.773.597.736,0 KM
- **Neporeznih prihoda** u iznosu od 480.764.665,0 KM
- **Primitaka** u iznosu od 585.030.000 i
- **Kratkoročnih razgraničenja** u iznosu od 115.000.000,0 KM

Struktura prihoda Proračuna prikazana je na Grafikonu 2.

Grafikon 2. Struktura prihoda Proračuna FBiH za 2020. godinu- GLAVNE KATEGORIJE

Što glavne kategorije prihoda obuhvaćaju i u kojem iznosu?

Prihode od poreza čine:

- Prihodi od poreza na dobit pojedinaca i poduzeća 90,8 mil.KM,
- Doprinosi za mirovinsko i invalidsko osiguranje 2.074,3 mil.KM,
- Bruto prihodi⁶ od neizravnih poreza s jedinstvenog računa Uprave za neizravno oporezivanje BiH (PDV, carine, trošarine, naknade za ceste i ostale prihode i davanja) 1608,4 mil.KM i
- Ostali prihodi 55.000 KM.

⁶ Obuhvaćaju neto prihode za financiranje funkcija Federacije BiH i prihode namijenjene servisiranju relevantnog duga

Neporezni prihodi obuhvaćaju:

- Prihode od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihode od pozitivnih tečajnih razlika 338,6 mil.KM
- Naknade i pristojbe i prihode od pružanja javnih usluga 128,0 mil. KM, te
- Novčane kazne 14,0 mil. KM.

Primici su planirani u iznosu od 585,03 mil. KM i obuhvaćaju:

- Kapitalne primitke od prodaje stalnih sredstava u iznosu od 30.000 KM;
- Dugoročne kredite i zajmove u iznosu od 175,0 mil. KM;
- Kratkoročne kredite i zajmove u iznosu od 410,0 mil. KM.

Po sporazumu o zajmu između BiH i IBRD⁷, Federacija BiH će se zadužiti 28,3 mil. EUR, a po osnovi projekta jačanja bankarskog sektora. Sredstva su namijenjena za pružanje potpore na jačanju bankarskog sektora, unapređenjem regulacije i nadzora nad bankama, rješavanjem slabosti bankarskog sektora, uspostavljanjem novog okvira restrukturiranja banaka i jačanjem upravljanja i poslovanja Razvojne banke Federacije BiH i bit će uplaćena u Proračun FBiH.

Kratkoročna razgraničenja su planirana u iznosu od 115,0 mil. KM. Radi se o sredstvima koja će ostati neutrošena u 2019. godini, a alocirana su na Posebnom računu za upravljanje razvojnim sredstvima u okviru Jedinственог računa riznice za implementaciju sredstava namijenjenih za financiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata.

Rashodi i izdaci Proračuna

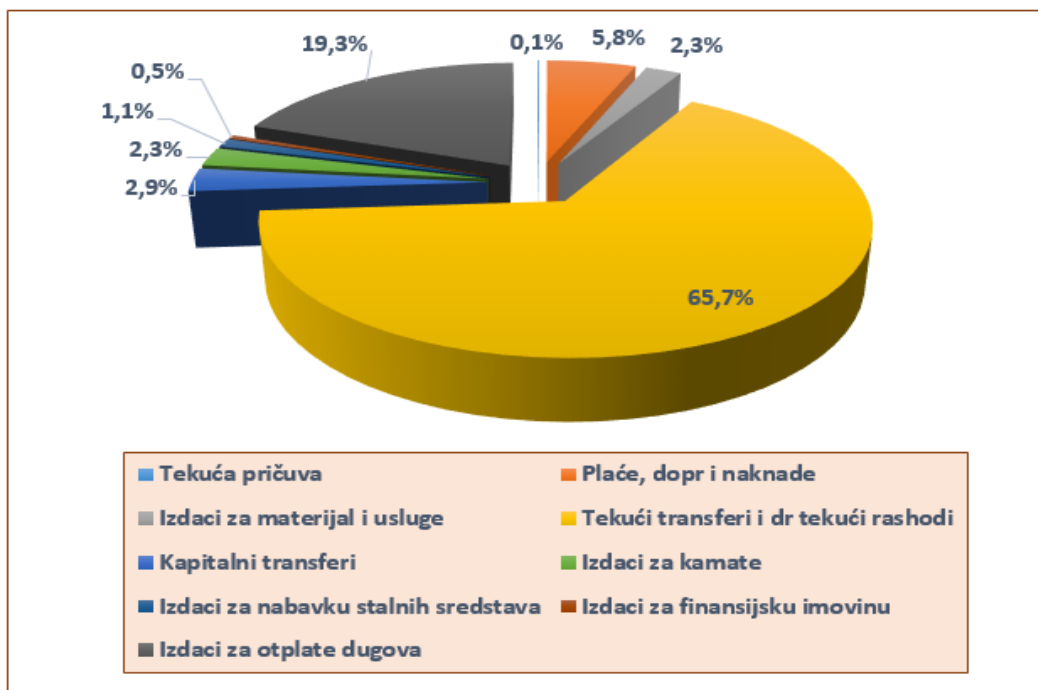
Ukupni rashodi i izdaci u Proračunu Federacije BiH za 2020. godinu iznose 4.954.392.401,00 KM i sastoje se od:

- **Tekuća pričuva** u iznosu od 5.155.000,00 KM
- **Plaće, doprinosi i naknade troškova zaposlenih** planirane su u ukupnom iznosu od 285,1 mil. KM.
- **Izdaci za materijal i usluge** iznose 115,6 mil. KM,
- **Tekući transferi i drugi tekući rashodi** iznose 3.254,1 mil. KM,
- **Kapitalni transferi** u iznosu od 144,9 mil. KM
- **Izdaci za kamate** planirane su u iznosu od 116,4 mil. KM,
- **Izdaci za nabavu stalnih sredstava** u iznosu od 52,7 mil. KM
- **Izdaci za financijsku imovinu** planirani su u iznosu od 23,0 mil. KM,
- **Izdaci za otplate dugova** planirani su u iznosu od 957,2 mil. KM.

Struktura rashoda i izdataka Proračuna prikazana je na Grafikonu 3.

⁷ International Bank for Reconstruction and Development-Međunarodna banka za obnovu i razvoj, dio Grupačije Svjetske banke

Grafikon 3. Struktura rashoda i izdataka Proračuna FBiH za 2020. godinu - GLAVNE KATEGORIJE

Što glavne kategorije rashoda i izdataka obuhvaćaju i u kojem iznosu?

Sredstva tekuće pričuve planirana u proračunu, koriste se za nepredviđene namjene, za koje u proračunu nisu planirana sredstva ili za namjene za koje se tijekom godine pokaže da za njih nisu utvrđena dovoljna sredstva, jer ih pri planiranju proračuna nije bilo moguće predvidjeti. Sredstva tekuće pričuve mogu iznositi najviše do 3,0% planiranih prihoda, bez namjenskih prihoda, vlastitih prihoda i bez primitaka i ne mogu se koristiti za pozajmljivanje.

Tekuća pričuva planirana u Proračunu sastoji se od:

- Tekuće pričuve Vlade FBiH u iznosu od 5,0 mil. KM
- Tekuća pričuva premijera u iznosu od 75.000,00 KM;
- Tekuća pričuva dopremijera 1 u iznosu od 40.000,00 KM;
- Tekuća pričuva dopremijera 2 u iznosu od 40.000,00 KM.

Plaće, doprinosi i naknade troškova zaposlenih obuhvaćaju plaće i naknade zaposlenih u iznosu od 257,8 mil. KM i doprinose poslodavca i ostale doprinose u iznosu od 27,3 mil. KM i planirane su na temelju Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine i Zakona o plaćama i naknadama policijskih službenika Federacije Bosne i Hercegovine za 8168 zaposlenika, uz primjenu osnovice za obračun plaća od 330,0 KM. U ovaj broj zaposlenih ubrajaju se i zaposleni Federalnog zavoda za mirovinsko-invalidsko osiguranje, kao i planirano zapošljavanje 50 dodatnih zaposlenika⁸ u Federalnoj upravi policije.

⁸ Temeljem Zaključka Vlade FBiH br. 1134/2019 od 12.9.2019.

Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge odnose se na nabavu istog u Federalnom zavodu za MIO, kao i na ostale proračunske korisnike u okviru čijih razdjela je predviđeno financiranje sa podračuna, tj. za njihovo financiranje osigurana su namjenska sredstva na prihodovnoj strani. Ovi izdaci obuhvaćaju kategorije:

- Putnih troškova u iznosu od 3,4 mil. KM,
- Izdataka za energiju - 6,8 mil. KM
- Izdataka za komunikaciju i komunalne usluge- 14,6 mil. KM,
- Izdataka za nabavku materijala i sitnog inventara u iznosu od 17,9 mil. KM
- Izdataka za usluge prijevoza i goriva - 3,2 mil. KM.
- Izdataka za unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine koji su planirani u iznosu od 7,3 mil. KM
- Izdataka za tekuće održavanje u iznosu od 6,7 mil. KM
- Izdataka osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa u iznosu od 2,7 mil. KM
- Ugovorenih i drugih posebnih usluga- 52,6 mil. KM.

Tekuće transfere i druge tekuće rashode, kao najznačajniju stavku Proračuna, čine:

- Tekući transferi drugim razinama vlasti i fondovima planirani su u iznosu od 142,33 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima planirani su u iznosu od 2.900,8 mil. KM U okviru ove pozicije najznačajnija promjena tiče se sredstava za isplatu redovnih mirovina i transfera za PIO/MIO. Naime, za novog proračunskog korisnika Federalni zavod za PIO/MIO, predviđena su sredstva za isplatu redovnih mirovina u iznosu od 2.026,3 mil. KM, dok su ostali transferi za PIO/MIO, u skladu s različitim zakonskim osnovama predviđeni u iznosu od 307,0 mil. KM. Izuzev navedenog, u svrhu implementacije Zakona o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji za proračunskog korisnika-Federalno ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata, predviđena su sredstva za Transfer- novčana egzistencijalna naknada u iznosu od 50,0 mil. KM.
- Tekući transferi neprofitnim organizacijama planirani su u iznosu od 23,1 mil. KM
- Subvencije javnim poduzećima planirane su u iznosu od 53,9 mil. a kao najznačajnije se ističu Transfer željeznicama FBiH koji iznosi 22,0 mil. KM, Subvencije javnim poduzećima – za uvezivanje radnog staža 7,0 mil. KM, te Transfer za izmirenje obveza po Zakonu o financijskoj konsolidaciji JP Željeznice FBiH u iznosu od 6,0 mil. KM
- Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima planirane su u iznosu 93,5 mil. KM, Najznačajnija sredstva se odnose na sredstva planirana za Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu u iznosu od 87,0 mil. KM
- Drugi tekući rashodi planirani su u iznosu od 40,3 mil. KM. U okviru ove pozicije značajniji iznosi su: naknade za povrat više ili pogrešno uplaćenih rashoda iznos od 19,1 mil. KM, izdaci za izmirenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju – Izvansudska nagodba u iznosu od 11,6 mil. KM, te za izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju predviđena su sredstva u iznosu od 5,0 mil. KM.

Kapitalni transferi obuhvaćaju:

- Kapitalni transferi drugim razinama vlasti i fondovima planirani su u iznosu od 18,6 mil. KM od kojih je najznačajniji Kapitalni transferi drugim razinama vlasti i fondovima – Transfer za izgradnju autocesta i brzih cesta u iznosu od 15,0 mil. KM.
- Kapitalni transferi pojedincima iznose 1,5 mil. KM i odnose se na nabavu automobila za invalide.
- Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama planirani su u iznosu od 0,5 mil. KM, Sredstva na ovoj poziciji planirana su Ustanovama za zbrinjavanje na razini Federacije BiH.
- Kapitalni transferi javnim poduzećima planirani su u iznosu od 122,2 mil. KM, a značajniji iznos odnosi se na Kapitalni transferi javnim poduzećima – Transfer za izgradnju autocesta i brzih cesta 100,0 mil. KM,
- Kapitalni transferi privatnim poduzećima i poduzetnicima planirani su u iznosu od 5,0 mil. KM i odnose se na Kapitalni transferi privatnim poduzećima i poduzetnicima - Japanski grant – 2KR u iznosu od 1,0 mil. KM i Kapitalni transferi privatnim poduzećima i poduzetnicima – Financiranje razvojnih projekata u Federaciji BiH u iznosu od 1,0 mil. KM.

Izdaci za kamate planirani su u iznosu od 116,3 mil. KM. Od toga, kamate na pozajmice primljene kroz Državu iznose 85,4 mil. KM, izdaci za inozemne kamate iznose 2,3 mil. KM, kamate na domaće pozajmljivanje iznose 15,4 mil. KM i izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama iznose 13,1 mil. KM.

Izdaci za nabavu stalnih sredstava obuhvaćaju:

- Nabava građevina planirana je u iznosu od 14,3 mil. KM
- Nabava opreme planirana je u ukupnom iznosu od 14,8 mil. KM,
- Nabava ostalih stalnih sredstava iznosi 2,0 mil. KM. Sredstva na ovoj poziciji se odnose na nabavu robnih rezervi.
- Nabava stalnih sredstava u obliku prava je planirana u iznosu od 6,6 mil. KM, a od kojih je najznačajniji Zaštita i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća.
- Rekonstrukcija i investicijsko održavanje su planirani u ukupnom iznosu od 14,8 mil. KM. Najznačajniji iznos odnosi se na Rekonstrukcija/sanacija/adaptacija zgrade Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu i objekta poslovne zgrade „Staklena Banka“ u Mostaru u iznosu od 14,0 mil. KM.

Izdaci za finansijsku imovinu sastoje se od:

- Izdataka za kupovinu dionica privatnih poduzeća i sudjelovanje u zajedničkim ulaganjima u iznosu od 4,7 mil. KM, a najvećim dijelom se odnosi na sudjelovanje Vlade FBiH u projektima rekonstrukcije koje financira međunarodna zajednica.
- Ostalih domaćih pozajmljivanja u iznosu od 18,3 mil. KM

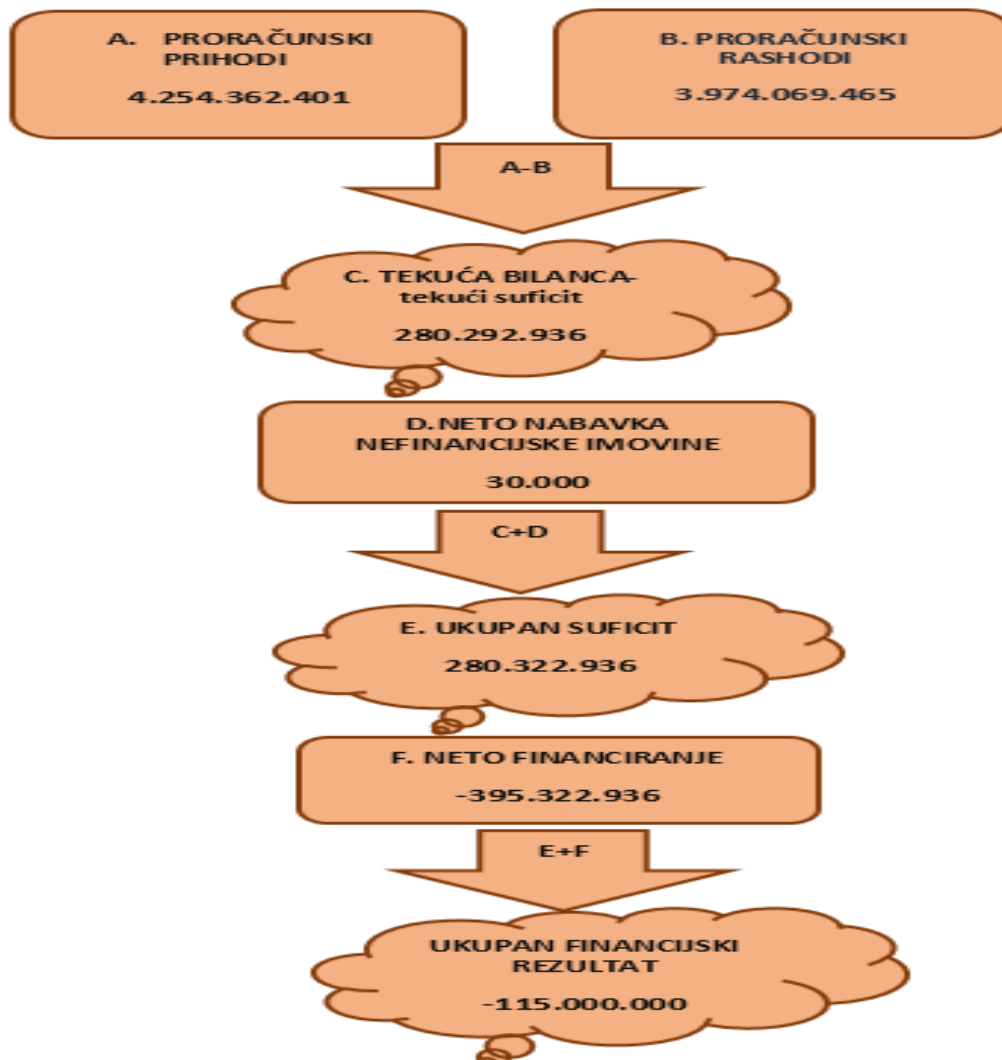
Proračunom planirani **Izdaci za otplate dugova** podrazumijevaju:

- Otplate dugova primljenih kroz Državu u iznosu 452,2 mil. KM,
- Vanjske otplate u iznosu od 2,7 mil. KM

- Otplate domaćeg pozajmljivanja u iznosu od 430,0 mil. KM, Za obveze po osnovi emitiranja trezorskih zapisa predviđeno je 310,0 mil. KM, a za obveze po osnovi emitiranja dugoročnih vrijednosnih papira planirano je 120,0 mil. KM.
- Otplate unutarnjeg duga u 2020. godini iznose 70,8 mil. KM. U okviru ove pozicije najznačajnije promjene tiču se sredstava koja su planirana u iznosu 39,8 mil. KM i koja se odnose na ratna potraživanja (obveznice - glavnica)
- Otplate duga po izdanim garancijama 1,5 mil. KM.

Ukupni finansijski rezultat

Ilustracija 2. Tekuća bilanca, ukupni suficit i ukupni finansijski rezultat Proračuna FBiH za 2020. godinu

Glavne značajke Proračuna / Što Proračunom želimo postići u 2020. godini?

- ✓ Uvođenjem Zavoda za MIO/PIO u Proračun osigurava se stabilnost isplate mirovina

- ✓ Za rješavanje stambenog pitanja mladih sufinancira se kreditna linija putem Union banke u iznosu od 15,0 mil. KM

- ✓ Povećava se poticaj za poljoprivrednike i planiran je u iznosu od 87,0 mil. KM, a s ciljem povećanja njihove konkurentnosti

- ✓ Planirana je novčana egzistencijalna naknada za implementaciju Zakona o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji u iznosu od 50,0 mil. KM.

- ✓ Za implementaciju Zakona o zaštiti obitelji s djecom koji se nalazi u parlamentarnoj proceduri planirano je 20,0 mil. KM.

- ✓ Transferi za raseljene kategorije i izbjeglice ukupno su povećani za 7,0 mil. KM. Pomoć u održivom povratku raseljenih osoba i izbjeglica u oba entiteta predstavljat će prioritet resornog ministarstva gdje će se kroz projekte financirane iz Proračuna Federacije BiH, ali i udruživanjem sredstava s drugim razinama vlasti (entiteti, županije i lokalne zajednice) nastaviti implementirati aktivnosti na implementaciji Aneksa 7. Dejtonskog mirovnog sporazuma.

- ✓ Transfer za sanaciju zdravstvenih ustanova planiran je u iznosu od 30,0 mil. KM. Planiranjem ovih sredstava Vlada Federacije BiH potvrđuje svoju opredijeljenost u provedbi reformi u oblasti zdravstvenog sektora, a što svakako podrazumijeva mjere financijske konsolidacije zdravstvenih ustanova.

- ✓ Transfer nižim razinama vlasti planiran je u iznosu od 21,0 mil. KM i predstavlja nastavak sufinansiranja proračuna i projekata jedinica lokalne samouprave u Federaciji BiH

- ✓ Planirano je 5,0 mil. KM za kapitalno ulaganje za izgradnju i modernizaciju željezničke infrastrukture.

- ✓ Na razdjelu Federalnog ministarstva prometa i komunikacija planiran je nastavak izgradnje cestovne infrastrukture sa sredstvima u ukupnom iznosu od 115,0 mil. KM.

- ✓ Vlada FBiH nastavlja rješavati pitanje trajnog smještaja institucija, u svrhu smanjenja troškova zakupa prostora za što je planirano je ukupno 15,0 mil. KM na ime troškova rekonstrukcije i investicijskog održavanja za potrebe trajnog smještaja Vlade FBiH u Sarajevu i Mostaru.

Kupovinom prostora za smještaj organa i tijela Vlade Federacije BiH u Sarajevu i Mostaru, ukazala se potreba za planiranjem sredstava kako bi se ovi objekti u potpunosti priveli namjeni i kako bi se osigurala njihova funkcionalnost

Umjesto zaključka: Kako upotrijebiti dosad stečena znanja?

Za početak, možda ćete biti zadovoljni što bolje razumijete članke u novinama i vijesti na televiziji, a možda ćete poželjeti aktivnije sudjelovati u ovim procesima, jer ste vi oni koji biraju predstavnike u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, oni koji donose odluke u vaše ime.

Naš su cilj zdrave, učinkovite i pravedne javne financije, u skladu s mogućnostima i potrebama, a one se ogledaju upravo u proračunu jer kroz proračun prolaze sve javne financije. Za ostvarenje tog cilja potrebne su nam kvalitetne javne politike koje podrazumijevaju odgovornost vlasti na svim razinama. Osnovni preduvjet za odgovornost vlasti je transparentnost, a transparentnost trebate zahtijevati upravo vi, građani.

Građani brojnih zemalja itekako su angažirani, postavljaju zahtjeve i nadziru proračune. Postoji i engleski pojam budget watch koji bismo mogli prevesti kao nadzor proračuna. Riječ je o nadzoru koji obavljaju sami građani. To mogu biti pojedinci, ali i neprofitne, nevladine organizacije kojima je cilj promicati transparentnost i otvorenost vlasti, njihovu odgovornost i sudjelovanje građana u proračunskom procesu. Građani kao porezni obveznici doprinose proračunu te bi ih se zbog toga trebalo uključivati u odlučivanje o raspodjeli sredstava.

Kako bi se nadzor proračuna proveo u praksi, nužna je transparentnost proračunskih dokumenata i procesa, kao i mogućnost da građani u tim procesima sudjeluju. Kreiranje ovog dokumenta predstavlja put ka tome, a s krajnjim ciljem postizanja veće odgovornosti vlasti prema građanima. Federalno ministarstvo financija, kroz redovnu objavu svih relevantnih dokumenata na web stranici (<http://www.fmf.gov.ba/v2/>), a posebno kroz kreiranje ovakvog vodiča po prvi puta, nastoji potaknuti vaš veći interes i angažman za proračunske procese, ciljeve i rezultate.

A što vi sami možete učiniti?

Najprije, potrebno je imati na umu da je vrlo teško u kratkom roku utjecati na proračunske stavke, bilo da ste pojedinac ili pripadnik neke organizacijske skupine. Međutim, važno je znati gdje možete pronaći Proračun, a isti potom i adekvatno savladati koristeći se upravo ovim dokumentom. Također, možete zahtijevati objavu novijih informacija, a kada iste budu objavljene, možete ih analizirati i postavljati konkretna pitanja. Izuzev navedenog, možete zahtijevati organiziranje javnih rasprava prije donošenja ključnih odluka i slati vaše konkretne prijedloge, te biti aktivni u svim fazama proračunskog procesa.

I za kraj, budite svjesni svojih prava i mogućnosti, ali i obveza koje kao građani imate prema Proračunu.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Federalno Ministarstvo
Finansija/Financija

Adresa:

Mehmeda Spahe br.5

Sarajevo

71000

Tel.+387 33 253 400

e-mail: info@fmf.gov.ba